

Brüssel, 8. juuli 2019
(OR. en)

10170/2/19
REV 2

ECOFIN 625
UEM 228
SOC 477
EMPL 366
COMPET 506
ENV 597
EDUC 312
RECH 345
ENER 349
JAI 707
FSTR 128
REGIO 164

MÄRKUS

Saatja:	Alaliste esindajate komitee
Saaja:	Nõukogu
Komisjoni dok nr:	9942/19 - COM(2019) 517 final
Teema:	Soovitus: NÕUKOGU SOOVITUS, milles käsitletakse Ungari 2019. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Ungari 2019. aasta lähenemisprogrammi kohta

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud nõukogu soovitusel eelnõu, mis põhineb komisjoni ettepanekul COM(2019) 517 final ning mida on muudetud ja milles on kokku lepitud nõukogu erinevates komiteedes.

NÕUKOGU SOOVITUS,

...

**milles käsitletakse Ungari 2019. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus
Ungari 2019. aasta lähenemisprogrammi kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 9 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 21. novembril 2018 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2019) algust. Selles võeti nõuetekohaselt arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt 17. novembril 2017 välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sammast. Euroopa Ülemkogu kiitis 21. märtsil 2019 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Samuti võttis komisjon 21. novembril 2018 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011² alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles Ungarit ei nimetatud ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.
- (2) 2019. aasta aruanne Ungari kohta avaldati 27. veebruaril 2019. Selles hinnati Ungari edusamme nõukogu poolt 13. juulil 2018 vastu võetud riigipõhiste soovitude³ täitmisel, varasematel aastatel vastu võetud riigipõhiste soovitude järelmeetmeid ja Ungari edusamme strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel.
- (3) Ungari esitas 30. aprillil 2019 oma 2019. aasta riikliku reformikava ja 2019. aasta lähenemisprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

³ ELT C 320, 10.9.2018, lk 72.

- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi on võetud arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁴ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada.
- (5) Ungari suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning võlareeglit. Valitsuse 2019. aasta lähenemisprogrammi kohaselt paraneb nominaalne eelarvepuudujääk 2018. aasta 2,2 %lt sisemajanduse koguproduktist (SKP) 2019. aastal 1,8 %le. Puudujääk jätkab seejärel järk-järgult vähenemist kuni 1,2 %ni 2021. aastal ja tasakaalus eelarveni jõutakse 2023. aastal. Ümberarvutatud struktuursest eelarvepositsioonist⁵ ilmneb, et Ungari läheneb keskpika perioodi eelarve-eesmärgile – mille kohaselt pidi algselt struktuurne puudujääk olema 1,5 % SKPst 2019. aastal ja mida muudeti nii, et nüüd on see 1,0 % SKPst alates 2020. aastast – 2022. aastal ja saavutab selle järgneval aastal. Lähemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse järk-järgult vähenema ja langema 2022. aasta lõpuks alla 60 %. Eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2019. aasta kohta usutav ja alates 2020. aastast silmatorkavalt optimistlik, mis kujutab endast ohtu eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamisele. Samal ajal ei ole meetmeid, mida on vaja kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks pärast 2020. aastat, piisavalt täpselt kirjeldatud.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

⁵ Tsükliiliselt kohandatud eelarvepositsioon, milles ei ole arvesse võetud ühekordseid ja ajutisi meetmeid ning mille komisjon on ümber arvutanud ühiselt kokku lepitud metoodika kohaselt.

- (6) 22. juunil 2018 leidis nõukogu kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 121 lõikega 4, et 2017. aastal esines Ungaris märkimisväärne kõrvalekalle keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast. Kindlaks tehtud märkimisväärse kõrvalekalde tõttu esitas nõukogu 22. juunil 2018 soovitus⁶, soovitades Ungaril võtta vajalikud meetmed tagamaks, et valitsemissektori esmaste netokulude⁷ nominaalne kasvumäär ei ületa 2018. aastal 2,8 %, mis vastab aastasele struktuursele kohandusele 1,0 % SKPst. 4. detsembril 2018 võttis nõukogu vastu otsuse (EL) 2018/2028,⁸ millega tehti kindlaks, et Ungari ei olnud võtnud nõukogu 22. juuni 2018. aasta soovitus järgimiseks tõhusaid meetmeid, ja esitas muudetud soovitus⁹. 4. detsembri 2018. aasta soovituses palus nõukogu Ungaril võtta vajalikud meetmed tagamaks, et valitsemissektori esmaste netokulude nominaalne kasvumäär ei ületa 2019. aastal 3,3 %, mis vastab aastasele struktuursele kohandusele 1,0 % SKPst. 14. juunil 2019 võttis nõukogu vastu otsuse (EL) 2019/1003,¹⁰ millega tehti kindlaks, et Ungari ei olnud võtnud nõukogu 4. detsembri 2018. aasta soovitus järgimiseks tõhusaid meetmeid. Peale selle leiti 2018. aasta andmete tuginedes, et Ungari kaldus 2018. aastal soovitatud kohandusest märkimisväärselt kõrvale.

⁶ Nõukogu 22. juuni 2018. aasta soovitus, mis esitatakse eesmärgiga korrigeerida Ungaris oluline kõrvalekalle keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast (ELT C 223, 27.6.2018, lk 1).

⁷ Valitsemissektori esmased netokulud saadakse, kui valitsemissektori kogukuludest arvatakse maha intressikulud, liidu programmidele tehtavad kulutused, mis kaetakse täielikult liidu fondide tuludest, ja kaalutlusõigusevälised muudatused töötuskindlustushüvitise kuludes. Valitsemissektori rahastatud kapitali kogumahutused põhivarasse on jaotatud nelja aasta peale. Kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed või õigusaktide kohane tulude suurendamine arvatakse sisse. Ühekordsed tulu- ja kulumeetmed arvatakse välja.

⁸ Nõukogu 4. detsembri 2018. aasta otsus (EL) 2018/2028, millega tehakse kindlaks, et Ungari ei ole võtnud nõukogu 22. juuni 2018. aasta soovitus järgimiseks tõhusaid meetmeid (ELT L 325, 29.6.2018, lk 29).

⁹ Nõukogu 4. detsembri 2018. aasta soovitus, mis esitatakse eesmärgiga korrigeerida Ungaris märkimisväärne kõrvalekalle keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast (ELT C 460, 21.12.2018, lk 4).

¹⁰ Nõukogu 14. juuni 2019. aasta otsus (EL) 2019/1003, millega tehakse kindlaks, et Ungari ei ole võtnud nõukogu 4. detsembri 2018. aasta soovitus järgimiseks tõhusaid meetmeid (ELT L 163, 20.6.2019, lk 64).

- (7) Kooskõlas aluslepingu artikli 121 lõikega 4 ja määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 10 lõikega 2 saatis komisjon 5. juunil 2019 Ungarile hoiatuse selle kohta, et 2018. aastal täheldati märgatavat kõrvalekaldumist keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast. 14. juunil 2019 võttis nõukogu vastu uue soovitus¹¹, milles kinnitati, et Ungari peab võtma vajalikud meetmed tagamaks, et valitsemissektori esmaste netokulude nominaalne kasvumäär ei ületa 2019. aastal 3,3 %, mis vastab aastasele struktuursele kohandusele 1,0 % SKPst. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt on oht, et 2019. aastal kaldutakse sellest soovituselt kõrvale.
- (8) Oma 14. juuni 2019. aasta soovitusel soovitas nõukogu Ungaril võtta vajalikud meetmed tagamaks, et valitsemissektori esmaste netokulude nominaalne kasvumäär ei ületa 2020. aastal 4,7 %, mis vastab aastasele struktuursele kohandusele 0,75 % SKPst. Sellega asub Ungari viima ellu keskpika perioodi eelarve-eesmärgi täitmiseks nõutavat kohandamiskava. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, on oht, et 2020. aastal kaldutakse sellest nõudest kõrvale. Üldiselt on nõukogu seisukohal, et stabiilsuse ja kasvu pakti sätete täitmiseks on vaja alates 2019. aastast võtta märkimisväärsed lisameetmeid, kooskõlas nõukogu 14. juuni 2019. aasta soovitusega korrigeerida täheldatud märkimisväärne kõrvalekalle keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast.

¹¹ Nõukogu 14. juuni 2019. aasta soovitus, mis esitatakse eesmärgiga korrigeerida Ungaris märkimisväärne kõrvalekalle keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast (ELT C 210, 21.6.2019, lk 4).

- (9) Üldine tööhõivemäär on tugeva majanduskasvu tingimustes märkimisväärselt paranenud, kuid sellest ei ole kõik elanikerühmad võrdselt kasu saanud. Erinevate oskusrühmade ning meeste ja naiste vahel on tööhõive- ja palgalõhe liidu keskmisega võrreldes endiselt suur. Sooline tööhõivelõhe on suur, mis on osaliselt tingitud kvaliteetsete lapsehoiuteenuste piiratud pakkumisest. Erinevad haavatavad rühmad, sealhulgas romad ja puudega inimesed, on tööturul halvas olukorras. Ühiskondliku töö programm, mis on selles osalejate esmasele tööturule siirdumise osas ebatõhus, hõlmab vaatamata vähendamisele endiselt palju inimesi. Muud poliitikameetmed, mille eesmärk on aidata töötutel või tööturul mitteaktiivsetel inimestel leida tööd või koolitust, ei ole piisavalt sihipärased. Digitaaloskuste arendamisega oleks võimalik aidata parandada tööalast konkurentsivõimet. Hiljuti töötati välja meetmed selleks, et rohkem pensionile jäänud töötajaid naaseks tööle ja et nende arv aja jooksul suureneks. Üldine vaesus on Ungaris alates 2013. aastast vähenenud. Töötushüvitiste maksmise aeg on liidu lühim, st maksimaalselt kolm kuud, mis on palju lühem ajast, mis keskmiselt kulub töö leidmiseks.
- (10) Vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste osakaal väheneb. On toimunud selge nihe sotsiaaltoetustelt tööga seotud peretoetuste ja mitterahaliste hüvitiste suunas, kuid need toetused ei ole piisavalt suunatud vaestele. Eluaseme omanike toetusi on küll laiendatud, kuid munitsipaalaluruumide pakkumine ei ole paranenud.

(11) Haridustulemused jäävad alla liidu keskmise ja on piirkonniti väga erinevad.

Haridussüsteemist varakult lahkunud inimeste osatähtsus on suurem ja kolmanda taseme hariduse omandamise määr väiksem kui liidu keskmine. Haridussüsteem takistab sotsiaalset liikuvust. Õpilased suunatakse varakult eri tüüpi koolidesse, mille haridustulemuste ja karjäärivõimaluste vahel on suured käärid. Nende algkoolide osatähtsus, kus õpilaste enamus on romad, suurenes 2008. aasta 10 %lt 2017. aastal 15 %le. Hiljutistel meetmetel, mille eesmärk oli ebasoodsas olukorras olevate õpilaste ühtlasem jaotamine koolide vahel, on piiratud mõju, sest erakoolid on vabastatud nõudest võtta vastu ebasoodsas olukorras olevaid õpilasi. Ebasoodsas olukorras olevad lapsed on sageli koondunud kutsekeskkoolidesse, mida iseloomustavad põhioskuste madalam tase ja kõrgem väljalangemiste määr ning valdavamalt kehv väljavaade tulevase palga ja karjääri osas. Ebasoodsas olukorras olevate rühmade, eelkõige romade vähene osalemine kvaliteethariduses on inimkapitali arendamises möödalastud võimalus. Õpetajate puudus on jätkuvalt probleem. Õpetajate palgad on viimastel aastatel tõusnud, kuid on võrreldes muu kolmanda taseme hariduse omandanutega ikka veel suhteliselt madalad. Kõrgkoolis õppijate väike arv ei ole kooskõlas suure nõudlusega kõrge kvalifikatsiooniga töötajate järele ja kõrgkooli lõpetanute palgalisaga, mis on liidus suurim. Ungari kõrgkoolid on liidus majanduslikult kõige vähem autonoomsed. Peale selle kehtestati kõrgharidusseaduse 2017. aasta aprilli muudatusega lisanõuded rahvusvaheliste ülikoolide tegevusele Ungaris, mis muutis akadeemilise vabaduse veelgi küsitavamaks. 2018. aastal väljendas rahvusvahelises pingereas kõrgeimal kohal asuv Ungari ülikool oma kavatsust selle muudatusega tekitatud regulatiivse ebakindluse tõttu riigist lahkuda.

- (12) Tervisenäitajad on enamikust liikmesriikidest halvemad, mis peegeldab nii ebatervislikke eluviise kui ka tervishoiuteenuste piiratud tulemuslikkust. Suitsetamise, alkoholi liigtarvitamise ja ülekaalu levik on liidu suurimate hulgas. Ungarlastel on liidus kõige suurem tõenäosus surra enneaegselt halva õhukvaliteedi tõttu. Vältitavate surmade arv on liidu üks suurimaid, mis on osaliselt seletatav sõeluuringute ja esmatasandi tervishoiu juhtimise ebapiisavusega. Ravi kättesaadavuse osas esineb olulist sotsiaalmajanduslikku ebavõrdsust. Avaliku sektori kulutused tervishoiule on alla liidu keskmise ja kodanikud tuginevad kvaliteetsete tervishoiuteenuste saamiseks omaosalusele, mistõttu on oht, et sotsiaalmajanduslik ebavõrdsus suureneb tervishoius veelgi. Süsteem on endiselt väga haiglateskne ja esmatasandi tervishoiu on puudusi, eelkõige krooniliste haiguste varajase avastamise ja ennetamise osas. Märkimisväärne tervishoiutöötajate, eelkõige perearstide ja õdede nappus ohustab tervishoiuteenuste kättesaadavust vaesemates piirkondades.
- (13) Teadusuuringute ja uuendustegevuse võimekuse suurendamine parandaks Ungari tagasihoidlikke innovatsioonitulemusi ja suurendaks tootlikkust. Intellektuaalse vara akumulatsiooni madalat taset peegeldab patendi-, kaubamärgi- ja disainitaotluste väike arv, uuenduslike ettevõtjate vähesus ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate madal rahvusvahelistumise määr. Eelkõige ei tegele innovatsiooniga väiksemad ettevõtted ja see takistab neil osalemast üleilmsetes väärtusahelates. Ettevõtete investeeringud teadus- ja arendustegevusse on koondunud vähestesse peamiselt välisomandis olevatesse äriühingutesse, mis saavad valitsuselt heldekäelist toetust. Ettevõtete ja teadusasutuste koostöö abil saaks edendada innovatsiooni ja tehnosiiret. Avaliku sektori rahastatavate teadusuuringute kvaliteet kannatab teadus- ja arendustegevuse ebatõhusa poliitika ja alarahastuse tõttu, sest avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse kulud on tunduvalt alla liidu keskmise. Hiljutised poliitikameetmed, mille eesmärk on vähendada akadeemiliste ja teadusringkondade rahastamist ja sõltumatust, on tekitanud nendes ringkondades ebakindlust, mille tagajärjeks võib olla tippteadlaste väljaränne ja teadusuuringute kvaliteedi püsiva languse oht.

- (14) Kehv kohaliku ühistranspordi ühendus ja suured sõidukulud suurendavad ebasoodsas olukorras olevates piirkondades töötust. Maantee- ja raudteevõrgu kehv olukord takistab liikuvust ja vähendab reisiohutust, kusjuures üle poole teedevõrgust on halvas seisundis, eelkõige ebasoodsamas olukorras olevates piirkondades. Teedevõrk on keskendatud Budapestile, samas kui kohalikud võrgud ja riiki läbivad ühendused ei ole eriti head. Liiklusummikud on üha suurenev probleem ja tõkestavad tootlikkust Ungari linnapiirkondades. Peale selle on maanteetranspordist tulenev kasvuhoonegaaside heide viimase viie aasta jooksul tugevasti kasvanud.
- (15) Energiatõhusus eluasemesektoris on jätkuvalt halb. Elektrivõrku on vaja valmistada ette taastuvatest energiaallikatest elektrienergia detsentraliseeritud tootmise osatähtsuse kasvuks. Kliimamuutused, sealhulgas põuad ja üleujutused, ohustavad poolt Ungari territooriumist märkimisväärselt, mis tekitab vajaduse investeerida suuremate jõgede veevarude majandamisse. Jätkuvalt valmistavad muret õhusaaste ja veekvaliteet. Peamised saasteallikad on tahkekütuse põletamine eluasemesektoris, põllumajandus ja transpordisektori heide. Ringmajandus on ikka veel algfaasis, olmejäätmete ringlussevõtt on vähearenenud ja majanduslikud vahendid on ebapiisavad, et lahendada Ungari keskkonnaprobleeme.
- (16) Korruptsiooni ennetamine ja korruptsiooni eest süüdistuste esitamine on endiselt mureküsimused. Mitme näitaja poolest on Ungari korruptsioonitase viimastel aastatel tõusnud. Korruptsioonioht ja soosiklus moonutavad vahendite eraldamist, kuna neid ei suunata kõige tootlikumatele ettevõtjatele. Riigiprokuratuuri toimimine on korruptsioonivastases võitluses otsustava tähtsusega. Kuigi pisikorruptsioonivastase võitluse meetmete kohaldamine on osutunud üpris edukaks, siis puuduvad märgid otsustava tegevuse kohta korruptsiooniga seotud kõrgete ametnike või nende lähikondlaste vastutusele võtmisel ränkade süüdistuste korral. Vastutus otsuste eest uurimised lõpetada on murettekitav, sest selliste otsuste vaidlustamiseks puuduvad tõhusad õiguskaitsevahendid. Korruptsiooni ennetamist takistavad jätkuvalt avaliku sektori asutused, kes kohaldavad teabe kättesaamise suhtes piiranguid, sealhulgas heidutavaid lõive.

- (17) Kohtusüsteemi sõltumatus, efektiivsus ja kvaliteet on üliolulised ettevõtjate ligitõmbamiseks ja majanduskasvu võimaldamiseks. Kontrolli- ja tasakaalustussüsteem, mis on kohtusüsteemi sõltumatuse tagamisel olulised, näivad üldkohtusüsteemi raames olevat järjest suurema surve all. Kohtute nõukogu seisab silmitsi järjest suuremate probleemidega riikliku kohtute ameti juhataja volituste tasakaalustamisel. On tõstatatud küsimusi seoses sellega, millised on selle tagajärjed kohtute sõltumatusele. Halduskohtumenetluse seadusega seoses märgitakse, et valitsus esitas 30. mail 2019 seaduseelnõu, et tühistada jõustumist käsitlev seadus ja halduskohtute üleminekueeskirjad.
- (18) Riigihangete raamistik on viimastel aastatel paranenud, kuid konkurentsitakistused püsivad. Need hõlmavad menetlusi, mis on vaid piiratud ulatuses avalikud, ja süsteemseid kõrvalekaldeid pakkumismenetlustes, eelkõige seoses ebasobivate hindamis- ja valikukriteeriumide ning pakkuja ebasõbraliku kohtlemisega. Kuigi mõned näitajad näitavad paranemist, on ainsa pakkuja menetluste arv ikka suur. E-riigihanke efektiivsema kasutamise saaks suurendada tõhusust ja läbipaistvust.
- (19) Ungari sotsiaaldialoogi struktuurid ja protsessid on vähearenenud ega võimalda sotsiaalpartnerite sisukat kaasamist poliitika kujundamisse ja elluviimisse. Sidusrühmade puudulik kaasamine ja vähene läbipaistvus kahjustavad poliitika kujundamise tõendusbaasi ja kvaliteeti. See toob kaasa õigusnormide sagedased ja ettearvamatud muudatused ning pärsib suurt lisaväärtust andvaid investeeringuid.
- (20) Maksusüsteemi edasiseks parandamiseks on võetud meetmeid, kuid probleeme on endiselt. Tööjõu maksukoormus on vähenenud, kuid on madalapalgaliste töötajate jaoks ikka kõrge. Sektoripõhised maksud ja väikeste maksude suur arv muudavad maksusüsteemi keerukaks ja suurendavad nõuete täitmisega seotud kulusid, eelkõige väiksemate ettevõtjate puhul.

- (21) Regulatiivsed tõkked ja riigi sekkumine tooteturgudel takistavad tõhusate ettevõtete väljaalimist ja piiravad konkurentsi. Ametiasutused jätavad endiselt teatavad teenused spetsiaalselt selleks otstarbeks asutatud riigiettevõtete või eraettevõtete hooleks. Teatavad spetsiaalselt kehtestatud õigusaktid ja meetmed ning konkurentsialase kontrolli sihtotstarbelised erandid takistavad turu toimimist ja pärsivad investeeringuid. Samuti on probleem õigusraamistiku prognoosimatuses, eriti jaemüügisektoris, mida käsitlevaid õigusnorme on viimastel aastatel sageli muudetud. Möödunud aastal kehtestati jaemüügiks kasutatavate ruumide kasutuse või kujunduse muutmise suhtes täiendav eriluba. Kutsealade reguleerimine on endiselt piirav. Konkurentsi puudumine nendes sektorites võib kahjustada innovatsiooni ja tõhusust.
- (22) Võitlus agressiivse maksuplaneerimise vastu on oluline, et teha maksusüsteemid tõhusamaks ja õiglasemaks. Maksumaksjate agressiivse maksuplaneerimise strateegiate ülekanduv mõju liikmesriikide vahel nõuab lisaks liidu õigusele riikide poliitika kooskõlastamist. Ungari on võtnud meetmeid agressiivse maksuplaneerimise vastu, kuid riigis on suhteliselt suur kapitali sissevool ja väljavool eriotstarbeliste üksuste kaudu, millel on reaalmajandusele vähene mõju või ei ole sellele üldse mingit mõju. Kuna Ungaris asuvate ettevõtete poolt välismaale (s.o liidu residentidelt kolmandate riikide residentidele) makstavatelt dividendidelt, intressidelt ja litsentsitasudelt makse kinni ei peeta, võib see viia olukorrani, et sellised maksed jäävad üldse maksustamata, kui neid ei maksustata ka vastuvõtvas jurisdiktsioonis.
- (23) Liidu vahendite kavandamine ajavahemikuks 2021–2027 võib aidata kõrvaldada mõningad soovitud nimetatud puudused, eelkõige 2019. aasta riigiaruande D lisas käsitletud valdkondades. See võimaldaks Ungaril neid fonde nimetatud sektorites parimal viisil kasutada, võttes arvesse piirkondlikke erinevusi.

- (24) Komisjon on Euroopa poolaasta (2019) raames Ungari majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud selle tulemused 2019. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka 2019. aasta lähenemisprogrammi, 2019. aasta riiklikku reformikava ja varasematel aastatel Ungarile esitatud soovitude järelmeetmeid. Komisjon ei ole arvesse võtnud mitte üksnes nende asjakohasust Ungari eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust liidu õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust tugevdada liidu üldist majandusjuhtimist, andes riigi tulevastes otsustesse liidu tasandi panuse.
- (25) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu 2019. aasta lähenemisprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus¹² kajastub eelkõige allpool esitatud soovitusel 1,

SOOVITAB Ungaril võtta 2019.–2020. aastal järgmisi meetmeid.

1. Tagada nõukogu 14. juuni 2019. aasta soovitude täitmine, et korrigeerida märkimisväärne kõrvalekalle keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast.
2. Jätkata kõige haavatavamate rühmade integreerimist tööturul, eelkõige täiendusõppe kaudu, ning parandada sotsiaalabi ja töötushüvitiste piisavust. Parandada haridustulemusi ja ebasoodsas olukorras olevate rühmade, eelkõige romade osalemist kvaliteetse tavahariduses. Parandada tervisenäitajaid ennetavate tervishoiumeetmete toetamisega ja esmatasandi tervishoiu tugevdamisega.
3. Keskenduda investeeringutega seotud majanduspoliitikas teadusuuringutele ja innovatsioonile, vähese CO₂-heitega energiale, transporditaristule, jäätmekäitlusele ning energia- ja ressursitõhususele, võttes arvesse piirkondlikke erinevusi. Suurendada konkurentsi riigihangetes.

¹² Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikele 2.

4. Tugevdada korruptsioonivastast raamistikku, sealhulgas prokuratuuri jõupingutuste ja avaliku teabe kättesaadavuse parandamise abil, ning tugevdada kohtute sõltumatust. Parandada otsustusprotsessi kvaliteeti ja läbipaistvust tulemusliku sotsiaaldialoogi ja teiste sidusrühmade kaasamise kaudu ning regulaarsete ja piisavate mõjuhinnangute kaudu. Jätkata maksusüsteemi lihtsustamist, tugevdades seda samal ajal agressiivse maksuplaneerimise vastu. Parandada teenindussektori regulatiivset prognoositavust.

Brüssel,

Nõukogu nimel

eesistuja
